

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/213/2020
Identifikačné číslo spisu:	7119210084
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7119210084.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. arch. G. G., autorizovaného architekta v T., P. XX, zastúpeného splnomocnenkyňou Vojčík & Partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach - mestskej časti Juh, Rázusova 13, proti žalovanému Krajskému súdu v Košiciach, so sídlom v Košiciach, Štúrova 29, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 12Ca/13/2019, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 12. februára 2020 sp. zn. 11Co/381/2019, 11NcC/25/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Žalobca 9. septembra 2019 podal Okresnému súdu Košice I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, aby žalovanému bola uložená povinnosť zdržať sa použitia architektonických diel bližšie označených v návrhu, ktorých je žalobca spoluautorom.

2. Súd prvej inštancie uznesením zo 7. októbra 2019 č. k. 12Ca/13/2019-59 návrh zamietol a stranám (obom ?) nepriznal náhradu trov konania. Mal za to, že napriek nedostatku pochybností o autorskom práve žalobcu prinajmenšom k jednému z architektonických diel uvedených v návrhu žalobca neosvedčil splnenie podmienok pre nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia, ktoré by bolo neprimeraným zásahom do práv žalovaného, spôsobilo by vznik škody veľkého rozsahu, ohrozilo verejný záujem na zabezpečení súdnej ochrany (jedným z predmetov ochrany je spoločná budova viacerých súdov v Košiciach vrátane žalovaného) a nebolo by spôsobilé viesť k žalobcom sledovanému účelu, t. j. k zrušeniu verejnej súťaže a priamemu rokovaniu žalovaného (vo veci zabezpečenia projektovej dokumentácie na rekonštrukciu a nadstavbu administratívnej budovy justičných zložiek v Košiciach) so žalobcom.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) uznesením z 12. februára 2020 sp. zn. 11Co/381/2019, 11NcC/25/2019 vyslovil, že na námietku zaujatosti sudcov Okresného súdu Košice I sa neprihliada; napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“) potvrdil a i on stranám (?) nepriznal náhradu trov konania. Už tu sa žiada uviesť, že odvolací súd rozhodoval potom, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) na námietku zaujatosti vznesenú žalobcom uznesením z 21. novembra 2019 sp. zn. 3 Nc 3/2019 rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Košiciach JUDr. Jarmila Čabaiová, JUDr. Martin Kolesár, JUDr. Zuzana Matyiová a JUDr. Jarmila Maximová nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania oboch im pridelených vecí (I. vylúčenia, resp. nevylúčenia sudcov súdu prvej inštancie a II. odvolania proti uzneseniu zamietajúcemu návrh na neodkladné opatrenie). Odvolanie podľa odvolacieho súdu nebolo dôvodné predovšetkým preto, že žalovanému patrila (ako už uviedol aj súd prvej inštancie) zákonná licencia na použitie autorského diela, s tou bolo navrhované neodkladné opatrenie, požadujúce zdržanie sa akéhokoľvek použitia architektonických diel uvedených v návrhu, v rozpore a súd nebol oprávnený zasiahnuť do návrhu preformulovaním návrhu na výrok požadovaného rozhodnutia (tzv. petitu), v tomto prípade bez ohľadu na to, že žalobca sa paralelne domáhal aj ďalšej ochrany v režime správneho súdnictva.

4. Proti takémuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. e/ aj f/ C. s. p. Zotrval na skoršej námietke, podľa ktorej v prvej aj druhej inštancii rozhodovali vylúčení sudcovia (či už sudcovia pôsobiaci na súde inštančne podriadenom žalovanému alebo sudcovia priamo vykonávajúci súdnictvo u žalovaného). Keďže zhmotnenou podobou autorského práva uplatňovaného žalobcom je budova, v ktorej majú sídla oba nižšie súdy a pracoviská ich sudcovia, nastáva situácia, v ktorej jedna zo sporových strán je zároveň vo vlastnej veci i sudcom a takýto stav je samozrejme neakceptovateľný. Postupom na ujmu práva dovolateľa na spravodlivý proces bola potom ako nadmerná procesná aktivita súdu najmä prvej inštancie, spočívajúca v hľadaní dôvodov (a argumentov), pre ktoré neodkladné opatrenie nenariadiť a v nahrádzaní tým aktivity žalovaného (ktorý postup i odvolací súd totožný so samým žalovaným ponechal bez povšimnutia), tak aj kladenie na žalobcu väčšieho než v tomto type konaní poznaného bremena (tu rozumej, že nižšie súdy namiesto obvyklého trvania na osvedčení práva a potreby požadovanej úpravy pomerov trvali na dokazovaní nie nepodobnom konaniu vo veci samej). Navrhol zrušenie uznesení oboch nižších súdov s prikázaním sporu na ďalšie konanie inému okresnému súdu mimo obvodu Krajského súdu v Košiciach.

5. Žalovaný navrhol dovolanie odmietnuť, majúc za to, že napádané uznesenie žiadnou z tzv. zmätočnosťných vád, ktoré sa mu dovolaním vytýkajú, netrpí. O nevylúčení napokon rozhodujúcich sudcov odvolacieho (krajského) súdu rozhodol najvyšší súd a tým na jednej strane už túto otázku vyriešil a na druhej vytvoril priestor pre zaoberanie sa (ale aj tu prítomné nezaobranie) námietkou zaujatosti voči sudcom súdu prvej inštancie. V prípade tvrdenej nadmernej aktivity súdov v tejto veci potom podľa neho nešlo o nič iné, než o ich trvanie na vyváženom modeli ochrany oboch strán sporu, ktorému požiadavka žalobcu z návrhu na neodkladné opatrenie nezodpovedala a tiež o všeobecne známe vedomosti (v prostrediach oboch nižších súdov) o skutočnostiach tvoriacich predmet sporu.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech boli vydané napádané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia tiež podmienok zastúpenia dovolateľa i spisania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p. v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších zmien a doplnení), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C. s. p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 C. s. p.

8. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. e/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd a tiež z písmena f/ rovnakého zákona i paragrafu, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle judikátu R 19/2017 základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V danom prípade dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu vo veci samej, lebo žalobca s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia nepodal i žalobu; zo spisu nevyplyva, že by ju podal dodatočne a za podmienok uvedených v § 420 C. s. p. je dovolanie proti takému uzneseniu prípustné (porovnaj tiež R 76/2018).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Pokiaľ šlo o tvrdenie o vylúčení sudcov, touto otázkou sa vo vzťahu k sudcom Krajského súdu v Košiciach najvyšší súd (ako súd nadriadený všetkým krajským súdom a najbližšie spoločne nadriadený vo všetkých prípadoch, v ktorých je možným dôsledkom prikázanie sporu mimo obvod toho krajského súdu, v ktorom sa tento inak má prejednať a rozhodnúť - tu porovnaj § 39 ods. 3 a § 54 ods. 2 C. s. p.) už zaoberal a aj ju vyriešil už vyššie spomínaným uznesením z 21. novembra 2019 sp. zn. 3 Nc 3/2019 tak, že tí sudcovia, ktorým podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Košiciach pripadli na prejednanie a rozhodnutie obe veci iniciované podaniami žalobcu (námietskou zaujatosti sudcov súdu prvej inštancie aj odvolaním proti uzneseniu zamietajúcemu návrh na neodkladné opatrenie), z ich prejednávania a rozhodovania vylúčení nie sú. V takomto svojom rozhodnutí najvyšší súd - vedomý si problematičnosti procesnej situácie, v ktorej bol ako žalovaný do sporu povolaný práve odvolací súd - podrobne rozobral problematiku subjektívnej i objektívnej stránky nestrannosti (nezaujatosti) sudcu, poukázal na rozdiely medzi nimi aj medzi spôsobmi ich posudzovania a i s odkazom na svoju skoršiu judikatúru zotrval na názore, podľa ktorého samotná okolnosť výkonu súdnictva sudcov majúciich prejednať a rozhodnúť určitý spor na súde, ktorý je stranou sporu, ešte nezakladá (bez ďalšieho) odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti takýchto sudcov.

12. Pretože tu nebolo nič, čo by najvyšší súd primälo takéto skoršie závery, vyslovené vo vzťahu k problému ne/vylúčenia sudcov akokoľvek korigovať či dokonca od nich ustupovať a zároveň nedošlo - v porovnaní s časom rozhodovania v čase vedenia veci pod sp. zn. 3 Nc 3/2019 - ani k žiadnej zmene spôsobovej ovplyvniť spôsob nazerania na osoby tých sudcov, ktorí napokon v odvolacom konaní aj napádaným uznesením rozhodli, na existenciu tzv. zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. e/ C. s. p. nebolo usúdiť z čoho (navzdory odlišnému názoru dovolateľa).

13. V prípade namietanej vady podľa § 420 písm. f/ rovnakého zákona platí, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Procesným postupom súdu je faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017).

15. Z obsahu dovolania žalobcu (§ 124 ods. 1 C. s. p.) je zrejmé, že opodstatnenosť svojej dovolacej argumentácie vyvodzuje z ním tvrdenej vecnej nesprávnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (resp. aj súdu prvej inštancie), vidiac vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. najmä v právnych záveroch, na ktorých nižšie súdy založili svoje rozhodnutia a spochybňujúc predovšetkým správnosť toho právneho záveru oboch nižších súdov, podľa ktorého neboli dané predpoklady pre nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia. Popiera, že by neosvedčil danosť svojho práva ani potreby navrhovanej úpravy pomerov strán sporu a nižšie súdy viní zo zaťažovania ho prakticky neunesiteľným bremenom dokazovania, na ktorého unesení navyše v konaniach o neodkladných opatreniach ani nie je dôvod trvať. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci (pokiaľ by aj bolo prítomné) vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nezakladá (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

16. Podľa dovolacieho súdu ale nič také, najmä nie prekročenie medzi štandardne vytýčených pre prípady rozhodovania neodkladnými (podľa skoršej procesnej úpravy predbežnými) opatreniami z obsahu spisu vyvodit' nejde. Z odôvodnení uznesení oboch nižších súdov (ktoré pri potvrdení rozhodnutia prvoinštančného súdu súdom odvolacím treba chápať ako celok) totiž nevyplýva, žeby dôvodom zamietnutia návrhu najprv v jednej a následne i v druhej inštancii bolo neosvedčenie autorského práva žalobcu k dielam majúcim byť chráneným za pomoci navrhovaného neodkladného opatrenia (hocako sa z argumentácie nižších súdov javí, že toto bezvýhradne platí len v prípade pôvodného architektonického diela a nie aj toho, ktorého predmetom je projekt rekonštrukcie a nadstavby administratívnej budovy justičných zložiek v Košiciach) a trvanie na doložení oprávnenosti požiadavky žalobcu ďalšími dôkazmi, ale dôvodom, pre ktorý návrhu žalobcu na zdržanie sa žalovaným akéhokoľvek použitia architektonických diel uvedených v návrhu podľa nižších súdov nešlo vyhovieť, bolo v skutočnosti konštatovanie existencie zákonnej licencie žalovaného na použitie, ktorého by sa mal zdržať; neprispôsobenie (neobmedzenie) žalobcovej požiadavky tak, aby rešpektovala (aj) existenciu zmieňovanej licencie a (do tretice) závery oboch nižších súdov o nemožnosti od nich (v záujme zachovania princípu rovnosti zbraní) požadovať takú formu pomoci žalobcovi, pri ktorej by zo všetkých možných a do úvahy prichádzajúcich spôsobov použitia architektonických diel uvedených v návrhu mal sám súd (na tomto mieste odhliadajúc od špecifika zapojenia odvolacieho súdu do sporu i na strane toho, proti komu návrh smeruje) vybrať tie alebo ten, ktorý na jednej strane postačuje naplneniu záujmu ochrany práv žalobcu, na strane druhej žalovaného obmedzí len v rozsahu primeranom okolnostiam sporu a napokon tiež zabezpečí dosiahnutie cieľa sledovaného navrhovateľom neodkladného opatrenia. Vo vzťahu k týmto záverom podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prisvedčiť žalobcovi, pokiaľ tento namietal zvýšenú procesnú aktivitu ktoréhokoľvek z nižších súdov, ktorou by sa buď suploval nedostatok procesnej aktivity žalovaného alebo akokoľvek inak v spore pomáhalo žalovanému (a z logiky vystupovania oboch strán v spore škodilo žalobcovi).

17. Jedným zo špecifik konania o neodkladných opatreniach je pritom aj úprava z § 329 ods. 1 vety prvej C. s. p., podľa ktorého súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Takáto úprava teda umožňuje, aby súd na základe vlastnej úvahy po oboznámení sa s podstatou návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a okolnosťami, za ktorých sa návrh podal, zvážil, či sú dané predpoklady na to, aby rozhodol aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Pokiaľ súd v danom prípade usúdil, že tieto predpoklady sú dané, nemusel pristúpiť k výsluchu strán a rozhodnúť mohol aj bez nariadenia pojednávania, pričom takýto jeho procesný postup zodpovedal zákonu a postupom súdu, ktorý

zodpovedá zákonu, nemôže dôjsť k vade zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p.

18. Z právnej úpravy neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky relevantné skutkové okolnosti a pri ich zisťovaní nemusí dodržať formálny postup, ktorý sa inak vyžaduje pri dokazovaní. Postačuje, ak sú aspoň osvedčené základné skutočnosti potrebné na záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, a tiež dôvodnosť obavy, že bez požadovanej úpravy môže dôjsť k nenapraviteľnému zásahu do práv navrhovateľa opatrenia. Úvaha o tom, či sú tieto predpoklady dané, je na súde rozhodujúcim o návrhu, ani prípadná nesprávna úvaha súdu o tomto ale nezakladá vadu zmätočnosti. Pokiaľ žalobca v dovolaní naznačuje, že postup súdu v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie bol nedostatočný, najvyšší súd uvádza, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie (osvedčenie) skutkového stavu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou (ústavným zákonom SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) posudzoval i Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

19. Pre prípad, žeby sa dovolaním namietalo aj to, že odôvodnenie napádaného uznesenia je nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá vadu zmätočnosti len celkom výnimočne v extrémnych prípadoch, napríklad vtedy, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne odôvodnenie (R 2/2016, 1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). V danom prípade ale z odôvodnení rozhodnutí oboch nižších súdov je dostatočne zrejmé, o čo išlo žalobcovi, čo zohľadnili súdy, akými úvahami sa riadili, ktoré ustanovenia aplikovali, k akým záverom dospeli a z ktorých dôvodov rozhodli; pričom za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. aj tak nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

20. Zo všetkých už vyššie priblížených dôvodov preto dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade dovolanie je procesne neprípustné, lebo žalobca v ňom nedôvodne tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade či už v zmysle § 420 písm. e/ alebo písm. f/ C. s. p.

21. Podľa § 447 C. s. p. dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

22. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu odmietol (podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.).

23. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.